

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Choreæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Abab, voluit, & cum Leah & Caab, appetiuit. Hinc Græci pro 7 substituerunt, & dicunt ἀγάπη ἀσ. amor ἀγάπη charitas dilectio, quæ vox passim in nouo Testamento legitur, vbi etiam de φιλαδελφία Dei mentio fit, Tit. 3.4. Et viscerum misericordie seu charitatis Diuina meminit Isai. c. 63. ver. 15. & Zach. Luc. 1. 78.

Charitas in Deo nullam denotat passionem vel affectionem, sicut in hominibus, qui in affectibus multum impuritatis admixtum sentiunt & demonstrant: sed tres res omnino perfectas in Deo significat. 1. Aeternam beneuolentiam erga aliquem. 2. Beneficentiam actuale, i. ipsa charitatis effecta, siue temporaria sint, siue eterna & ad meliorem illam beatissimamque pertinentia. 3. iudiciæ seu complacentiam & oblectationem in aliqua re: quoniam qui amat aliquid, eo etiam oblectatur: illudque gratum & charum habet.

Priores duas charitatis significationes verbi φιλία confirmat definitio, quam Aristoteles, Cicero & alij tradunt. Est (inquiunt) aliquid velle, quod patet illi esse bonum: & pro virili bonum illud, illi præferre: idque non tua, sed illius duntaxat causa. Hæc omnia Deo perfectissime conueniunt.

SENTENTIAE BIBLICAE

Charitas Dei effusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. Rom. 5.

Commendat suam charitatem erga nos Deus, quod quum adhuc essemus peccatores, Christus pro nobis mortuus est. Roman. 3. 26.

Charitas Dei sit cum omnibus vobis. 2. Corinth. 13. 13.

Deus propter multam charitatem suam qua dilexit, nos vna viuificabit nos per Christum. Eph. 2. 4. 6.

Videret qualem charitatem dedit nobis Pater, vt filij Dei nominemur & simus. 1. Job. 3. 1.

Ceius est charitas. In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quod filium suum vnigenitum misit Deus in mundum, vt viuamus per eum. 1. Jo. 4. 8. 9.

In hoc est charitas, non quod nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse dilexit nos, & misit filium suum, vt esset propitiatio pro peccatis nostris. 1. Jo. 4. 10.

Charitas Dei expleta est in nobis. 1. Jo. 4. 12.

Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. 1. Jo. 4. 16.

Charitas Filij Dei erga suos.

Introduxit me rex in celam vinariam: ordinauit in me charitatem. Cant. 2. 4.

Mediani lectuli partem rex charitate construit propter filias Ierusalem. Cant. 3. 10.

Aque multe non poterunt extinguere eius charitatem, nec flumina obruent illam. Cant. 8. 7.

Recordatus sum tui & charitatis sponsaliorum tuorum. Jer. 22.

In charitate perpetua dilexi te. Jerem. 31. 3.

Traham eos vinculis charitatis. Ose. 11. 4.

Quis nos separabit a charitate Christi? Rom. 8. 35.

Charitas Christi confringit nos. 2. Cor. 5. 14.

Cognoscere charitatem Christi omni cognitione superiore. Eph. 3. 19.

Charitas Spiritus sancti.

Precor vos per charitatem Spiritus, vt adiuuetis me. Rom. 15. 30.

EXEMPLA SACRA

Adamus & Eva, Genes. 3. erecti post lapsum.

Ex filijs eorundem quotquot vitæ æternæ per & propter filium Dei & ad præparatam sunt participes. Contulit Deus omnes sub peccato; vt omnium miseretur. Rom. 11. 32.

Dauid 2. Sam. 12. 13. Psal. 51. 19.

Manasses rex. 2. Chron. 33. 11. 19.

Mulier peccatrix. Luc. 7. 48.

Latro in cruce. Luc. 23. 43.

Saulus Ecclesiæ persecutor, postea factus ouis, pastor, doctor & Apostolus Gentium. Act. 9. Rom. 1. Gal. 1. 2. Ec.

Addit typos, parabolas, seu hieroglyphica dulcissima filij prodigi, ouiculæ & drachinæ perditæ charitatem suam in his depingit Christus. Similitudines item non omittendæ videntur, quæ idem tradunt, puta pastoris, nutricia quæque pullitiam suam portantis, gallinæ, Leonis, &c.

PATRYM SENTENTIAE

Nos si quis roget quodnam sit quod colamus atque adoremus, promptum est respondere, quod sit charitas. Et enim, vt a Spiritu sancto pronuntiatum est, Deus noster Charitas est, eoque nomine, magis quam quouis alio, delectatur. 1. Jo. 4. 19. 14.

Quorquot crediderunt in eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri. Quid enim hac potestate altius quid hac altitudine sublimius dici potest, in qua creatus quisque efficitur filius Creatoris? Greg. Mag. in Ezech. homil. 6.

Nullus supernæ adoptionis gratiam, nisi per vnigeniti cognitionem accipit. idem in Job. c. 31.

Nihil apud Deum tanto in pretio est, quam charitas: ob quam & homo factus est, & ad mortem vsq; obediens. Iud. Petrus ad. 1. Ep. 10.

Charitas est diuina in Christo ad ignoscendum. August. de sermone charit. 11.

Magnitudo Charitatis diuinæ nusquam non seorsum sistom. in 3. cap. epist. ad Ephes. hom. 7. Hoc curremus dilectum Dei cognoscimus: nempe quæ sit illius laetitia profunditas & sublimitas. Magnum hoc est. Nihil quidem proderit: nihil ita compunget, &c. ibid.

Christi Charitas magna est profecto, atque inmensa: ipsum pro inimicis, pro his qui eum oderant, pro auerentibus, neq; pro amicis, neq; pro filiis, neque pro fratribus Deum hoc fecit pro seruis Dominus, pro hominibus Deum pro immortalis, pro temporalibus sempiternus, pro inimicis filius. Nam si illi antea conuersationis merito ac virtutis minus mirabilis charitas illa videri potuisset. Ecce autem humana dilectio accedere potest. Idem in epist. ad Titum.

O bona mater Charitas, quæ siue foueat infirmos, siue prociectos, siue arguat inquietos, diuersis diuersa exhortationes diligit vniuersos? Quomodo arguit, mitis est, quam simplex est: pie solet seruire, sine dolore muliere, patienti, humiliter indignari. Charitas, hominum malitiam, non solum quæ in terris, sed etiam quæ in celo uiuit. Ipsa est quæ Deum homini placuit, & homine Deo uiuit. Bertr. in Epist.

Charitas Dei quædam vitalis est pluuia virtutum, quæ ta voluptas germinat, & operatio sancta fructificat, pro aduersis, temperata in prosperis, humilitate potens, afflicta, inimicis beneuola, bonis suis superans malos. Cap.

Nescio si quid maius in laudem tuam dicere possim, quam vt Deum de celo traheres, & hominem de terra leuares. Magna virtus tua, vt per te vique ad inferos traheretur Deus, & vique ad summus coelos eleuaretur homo. Vide Dilectio.

Choreæ.

DEFINITIO ET ETYMOLOGIA

CHOREÆ, χορῆς proprie est multitudo canentium, nam multorum uocibus aut concertu consistit. Macrobius tradunt. Secundum Platonem lib. 2. de mus. id est, Lætiis, deducitur. Festus à corona dicitur. At tibus seu fistulis dicti sunt, qui modulantur ad choros, choros fistulas aut tibias inflant; Choraulæ, χορῆται, & tripudij significat, uicinas uero fistulas seu tibias, quæ à χορῆται Salto, Hebr. Mecholah, à uerbo Chalal, habet, cecinit, quod in Choreis fistulæ seu tibie adhiberentur. Choraulatores seu tibicines, Psal. 87. Sit. 2. Chorus, Choreæ, 2. Cor. 13. 19. Pro tibia (instrumento musicæ) summus, Psal. 150. 4. Pro turba, Nehem. 12. 31. 37. Cant. 6. 12.

Chorearum seu saltationum genera duo in sacris scripturis currunt. 1. Alie enim honeste fuerunt. Exempla cætera in 1. Samuel. 18. 7. & 2. Samuel. 6. 14. 16. Psal. 68. 25. In alia uero turpes. Exempla leguntur, Gen. 34. 1. 2. Ec. Esai. 47. 13. cap. Esai. 3. c. Matth. 14. 6. Marc. 6. 22.

Choreæ seu saltationes ludicæ temporibus Moysi & Dauid uise fuerunt, pro ratione scilicet. Alie enim fuerunt uiciose mulierum Choreæ. Nam Dauid solus saltat coram domino, non cum matris nisi puellis. Moyses soror Maria inter ceteras cum mulieribus saltat ad tympana. Deique laudes ecclesiasticis sacris Israelitarum uirorum Moyses canticum postea responderet, cum singulari pietatis affectu. Mulieres Dauid canunt, vt reportatam de immani hoste populi sancti uictoriam nectis gestibus & sacris uocibus ac instrumentis celebrant. Choreæ cum profanarum gentium infans communitate.

SENTENTIAE PATRYM

Forminæ lasciuæ, Dei timoris oblitæ, ignis æternum pendentes, abiectione seruitutis Christi iugo, capita hinc hinc in lamibus impudicæ retere gentes, Deum & eius Angelos ad marium adpectum impudentes diffuse comas, traxerunt ostentantes, pedibus gestientes, oculo perulo ciliis saltationem infantes, inuentus intemperantiam in cantes, ærem meretricis cantibus, terram uero pedibus saltando contaminauerunt, instat theatri cuiusdam admodum teruas sibi circumstantes. Vinum profecto harum illegitimus nobis fecit. Basil. Magnus. Sermon de ebrietate & lasciuia.

Basilio Magno. Si quis adiungat Chrylostom homilias de nuptiis Isaci & Iacobi: homil. 49. in Matth. homil. 1. Epist. ad Coloss. Ambrosium item lib. 3. de uirginibus & contra lit. Petilianis, c. 6. & in Pl. 32. Præterea concilij Laodiceensis adu. Choreas saltationes in celebratione nuptiarum, anno Christi 364. editum ab alio concilio postea in eorum tum, luculenta aduersus nostri seculi deplorandas consuetudines testimonio & indicia.

SENTENTIA BIBLICE.

est. Dina filia Lie. vt videret mulieres regionis illius... Sicut enim dicitur Gen. 34. Quod illi dicitur... Exod. 25. In die Moysi choreas, iratus est valde, projecit tabulas & con-

PHILOSOPHICÆ SENTENTIÆ Francisci Petrarch.

De Choreis DIALOG. XXIV. G & V D. Choreis gaudeo. R. Mirabar nisi fidium cantus & tibie choreas... de more vanitatem vanitas sequeretur... Ex cantu enim dulcedo ali-

tuus hominum agit furor in cunctis fere actibus, atque consiliis... Nec nullus Orpheus Ixioniam rotam fuit, sed visibilibus in choreis... de omnibus dici possit, de his per proprie dicitur quod scriptum est.

tuus hominum agit furor in cunctis fere actibus, atque consiliis... Nec nullus Orpheus Ixioniam rotam fuit, sed visibilibus in choreis... de omnibus dici possit, de his per proprie dicitur quod scriptum est. In circuitu impii ambulat. Hic ludus multorum dedecorum causa fuit. Sæpe ibi matrona diu seruatam decus perdidit. Sæpe infelix virguncula ipso nuptiali die didicit, quod melius ignorasset. G. Honesto tripudio libenter exerceor. R. Vellem aliud genus exercitii delectasset. Sed quo pergas, & quid velis video, interdicitum tolli, veniam dari, normamque præscribi. Quando igitur sic affectus es, seu is morbus, seu consuetudo est, qua mala nihil peius, bona nihil est melius, ea tibi in his omnibus lex erit vt quibus carere penitus non potes, molestissime vitaris ac rarissime. Ne quid vlla in te molie vel femineum agas, sed vbi que non suis etiam in finibus virilis rigor emineat, sitque tripudium, vel quilibet erit is ludus laquei animi relaxatio, & exercitium corporis, non voluptas enervati mentium. Exemplo libentius abstinuisse, summorum virorum imitatio non omnibus tuta est. Non omne pennarum animal aquilam sequi potest. Imitatorum alii contrariam faciunt, alii vero aliud, nonnulli idem aliter. Pauci ad plenum quod imitantur, efficiunt. Cato hic vltimus Republice curis pressum animam vino leuare solitus fertur. Fecit idem apud Græcos Solon. Hos aliquis se qui volens vnum semper officium ager, bibet: quodque illis modicum, ac rarum, huic immensum, & continuum: quod illis remedium, huic erit ebrietas. Facile idem in rebus aliis posset ostendi, sed hoc vnum intelligis quid est, quod nunc tecum vereat. Ex quo tamen damnate rei patrocinium vt susciperem coegisti, summi viri exemplum quod vel non sequaris vel non mutes, accipe his ipsis quibus apud Senecam est verbis in eo libro, in quo tranquillitatem animi stilo inquit, Scipio, inquit, triumphale illud, & militare corpus mouet ad numeros, non molliter infringens: vt nunc mos est etiam in incessu ipso vltra muliebrem mollicie fluentibus, sed vt antiqui illi viri solebant inter lulium ac festa tempora virilem in modum tripudiare, non facturi detrimentum etiam si ab hostibus suis spectarentur. Quibus in verbis quid de sua iam tunc ætate sentiret, perspicis. Felix quia non vidit tuam. Quamuis autem ille, & tripudii & vini remissionem probet, veniendumque nonnuquam vsque ad ebrietatem dicat, quod à tam rigido ingenio dictum miror, si fidei consilio vt vis, vino parce vtere, tripudio abstine. Alia sunt honestiora remissionum genera quibus incedenti, festoque animo meditare, in omnibus tamen optimam fuerit, quod hic vltimum dixit attendere, & quæcumque ages ita agere, tanquam te hostes tui videant, atque obierint. Multo quidem est factus sic viuere, vt abstinentiam & grauitatem tuam inimici stupeant, quam vltimam amici excusent. Clarior fama est, cui nec verum crimen obicere quisquam potest, nec saluum audeat, quam cui obicitur, sed purgatur. Accusatorem perfecta virtus exierit, medicos irritat. Quod ad sobrietatem attinet, malim te Cæsari similem, quem vini parcissimum ne inimici quidem negauerint (vt Tranquillus ait) quam Catoni, non Centonum illum seipem loquor, de cuius ebrietate iam diximus, sed hunc vltimum, cui obiectam ebrietatem Seneca sic refellit, vt dicit facilius effecturum quisquis obicit crimen honestum, quam turpem Catonem. Quo ad id vero de quo agitur, nullo modo tripudies malim, quam vt Scipio. Quod si ille vrget animus quo nolim, his te saltem ducibus vti velim, vt si penitus tibi incedit illud lyricum. Nunc est bibendum, pede libero pulsanda cithara. Sic vinum bibas vt Cato, sic terram pede pulses vt Scipio.

Vide, Saltatio.

Christus.

DEFINITIO ET ETYMOL.

CHRISTVS Græca dictio est: nam χριστός, ὁ: vnctus dicitur iudicium, & χρισμ, vnctio, vnctio. Quod nomen filio Marie Iesu optime conuenit, tum quia in humanitate est vnctus oleo gratiæ præ aliis, tum quia hoc nomen exprimit vnitatem personæ in duabus naturis, exprimit enim dignitatem regiam & sacerdotalem. Ipse enim est Rex & Sacerdos summus in æternum, secundum ordinem Melchisedech, Psalm. 110. 4. Heb. Massachus, i. vnxit oleo. Hinc Massachus, nobis Messias, χριστός, Christus. Sub lege olim vngebantur Sacerdotes & reges, Christi nostri seruatoris propheta etiam in Sacerdotio eius comprehenditur.

BIBLICI LOCI.

Christi diuinitas & humanitas in vna Christi persona constituenda vniuntur & coalescunt. Esaiæ 7. 14. & 9. 6. Matth. 1. 23. Ioan. 1. 14. Rom. 9. 5. Philip. 2. vnctio. 6. 7. 1. Tim. 3. 16. non confunduntur.

POLYANTHEA